

L'ESCULTO

El meu amic Josep Sobrado i Balboa és de la casa Penauta, a Lancara, partit judicial de Sarria (Lugo). Ho era també de Sarria, Gregorio Fernández (1577 - 1636), escultor barroc. Ser gallec i escultor no és cosa estranya, car si hom diu que tota l'art del món comença amb la primera pedra tallada pel caçador paleolític, als museus gallescs hi ha una gran quantitat d'útils paleolítics només al de Castrelos ja hi són a centenars i des de l'Edat Mitja hi ha a Europa tota una nissaga de picapedrers cèltics que tallen catedrals, especialment al camí de Santiago, com d'altra banda la majoria d'artistes que basteixen les italianes són toscans.

El seu pare, un petit hisendat, és un gran afeccionat a la filosofia clàssica, a la saviesa. Un home d'una notable instrucció, que ha hagut de renunciar la carrera de lleis pel govern de casa i terres, i que, entre d'altres coneixements propis de la formació rebuda, conrea amb encert i bon gust el dibuix. Malhauradament traspasat quan ell encara és un noi que servirà sempre el record de la seva figura, senyorívola i serena, li deixa una fonda empremta ètica i estètica.

Encara de bolquers i ja se li desvetlla la necessitat de la plàstica. La vida a la societat agrícola el posa en contacte amb el material per excel·lència: el fang del Gènesi, amb el qual pasta el seu primer balboteig.

Quan fa els cinc anys, el sastre Cayetano da Ponte, intel·lectual de tendència anarquitzant, li construeix amb pedres i fang un forn rudimentari perquè pugui coure les bestioles que modela. El temps i la intempèrie li fan malbé i, llavors, ha de coure-les a la cuina casolana entremig dels pans "labregos" fins als catorze anys, que ell mateix se'n pot construir un altre, de forn, en condicions.

La infantesa passada en aquell medi rural li ensenya el seu primer vocabulari: aixada, bou, corb, dalla, eucaliptus, freixa, gat mesquer... que

més endavant fornirà el llenguatge que empra avui.

Jo sospito que el seu lloc de naixença li dona aquesta mena d'atmosfera que l'envolta i que no ha perdut malgrat viure a Sabadell des del 1963, quan compleix els dinou anys, se sent català i, de més a més, n'exerceix: ha après -o ja en sabia- de fer coexistir la laboriositat i la "saudade" amb la rauxa i el seny a la societat industrial que l'acull.

Aquesta societat, tecnològica i competitiva, nova per a ell, li proporciona, tot just integrar-s'hi, una nova temàtica: la de la problemàtica social. L'home i la seva condició són tractats per Sobrado amb un sentiment que la paraula escrita és incapaç de reflectir. Només la sensibilitat de l'espectador, en comunió amb la tremenda expressivitat d'aquesta obra, pot rebre tot el missatge humà que conté. El que subscriu sols pot dir

Albert Einstein en escriure la "Teoria general de la relativitat" tingué en compte determinats treballs de Leonardo i, per tal d'estudiar-los i poder fer constatacions "in situ", se'n va anar a residir un quant temps a Vinci. Per consegüent els ginys emprats en l'actual carrera espacial són descendents en línia directe d'aquelles màquines de volar que el de Vinci dissenyava fa cinc-cents anys.

I és que, al menys així ho penso, el món es mou i progressa mercès al diàleg constant de la fantasia amb la lògica, de la intuïció amb l'anàlisi, de la modernitat amb la tradició, i a la permanència d'idees heretades en coexistència amb les noves.

Bé, i per què surto a parlar de Vinci i de les dues celebritats, l'una filla d'allí, l'altra resident temporal en aquell lloc?

Per venir a dir-vos que crec que en la nostra civilització hi han uns asentaments humans amb determinades característiques tel·lúriques, que doten llurs fills amb qualitats com la imaginació, el sentit de l'observació, la facultat de reflexió, la creativitat i la capacitat de treball: per exemple la Toscana i, també per exemple, Galícia.

Un treball titànic, a Monistrol de Calders Josep Sobrado va tallar aquesta escultura de 15 tones netes:

"Tascateiras", pedra, col·lecció El Pedregal (Bellaterra)

La model permet, comparativament, fer-se idea de les proporcions d'aquesta obra.

És una gentilesa de

SERVEI DE REPARACIONS FOTO-CINEMA-VIDEOS-HI.FI
Advocat Cirera, 8 Dpt. 16 - (Davant Ajuntament)
Telèfon 726 13 35 - SABADELL

SOBRADO

Per Ricard Calvo i Duran

que Sobrado vola. Vola i fa volar el fang, el guix, les terres refractàries, el bronze, el formigó, el gres, l'alumini, el polièster, el ferro, l'aram, la fusta, el marbre, el metacrilat, la pedra. Tot material que toca el vivifica amb la seva alè creativa i el fa volar molt alt, ben alt, però sense desenganxar-lo de terra: com l'eucaliptus que hi havia a ca'n Penaut, on hi viaven els corbs.

Ha treballat junt amb d'altres artistes, l'enumeració dels quals fóra llarga i excediria dels propòsits i l'espai d'aquestes ratlles, per bé que l'anecdòticari que se'n desprendria seria sucossísim. No puc menys, però de deixar constància de dos; Salvador Dalí i Domènech, amb qui col.laborà en les obres del Museu d'aquest pintor a Figueres, i el nostre recordat amic Joan Maurí i Espadaler, amb qui ho féu en l'erecció d'un monument local.

L'any passat la seva "Fiadora" ha

... non é unha gran obra; pero é tan humán e tan miña que non podería ofercervos nada mellor.
Alfonso R. Castelao
"Os dous de sempre"

estat exposada a la "Mostra de Escultura de la Caixa de Aforros de Vigo", enmig d'altres 58 obres d'importants escultors gallecs de totes les èpoques, que comprenien des del Mestre Mateo, Francisco Moure, Gregorio Fernández i Mateo de Prado fins els contemporanis Otero Besteiro, García de Bucifios, Xuxo Vázquez i les últimes avantguardes. Ha estat, sens dubte, el recull més extens i eclèctic d'estatuària gallega, on el fet d'haver-li inclòs significa el reconeixement oficial del seu treball.

Dels bibliògrafs que s'han ocupat d'ell només destacaré, si no com a més important si, almenys, com a més recent, Francisco Pablo Holgado en l'exhaustiu volum "Plástica Gallega" (C.A.M.V. 1981).

Quan executa treballs que comporten servitud: encàrregos d'indole diversa, col.laboracions arquitecturals, restauracions (en això és una autoritat, car ha restaurat nombrosos edificis i monuments civils i religiosos, ja com a simple executor, ja com a cap de l'equip especialitzat, per exemple a la façana principal d'estil barroc de l'ajuntament d'Alacant, o fins i tot portant la direcció d'obra, com a la prioral gòtica de Reus o bé a la façana barroca del jutjat de Manresa), aleshores és com un enginyer, un científic: metòdic, just, rigorós, conscienciat, puntual i perfecte acomplidor de la tasca que ha assumit.

En el meu record tinc una vivència bastant recent de les moltes que amb Sobrado he compartit. L'any 1980 s'encetaren ací unes "Xornadas das letras galegas" la presentació de les quals es feu a la Universitat de Barcelona i a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell. Vàrem assistir plegats a l'acte de la nostra entitat i quina va ser la sorpresa de Sobrado en comprovar que la principal oradora era na Yolanda Díaz Gallego, que havia estat la seva mestra quan ell era infant i havia hagut d'exiliar-se a Amèrica, on residí principalment a l'Uruguai, i

"Muller fiando", fusta, col·lecció particular. Sarría (Lugo)

hi havia dut a terme una gran tasca intel.lectual i cívica, especialment en els camps de la pedagogia i el periodisme en favor del patriotisme i la democràcia, prenent part en la fundació de diverses organitzacions i havent estat, junt amb d'altres càrrecs, presidenta del centre galleg de Montevideo. Des de la taula d'oradors reconegué Sobrado i, enmig del seu parlament, el va al.ludir amb el mot casolà pel qual se'l coneixia de petit: Pepiño. Aquesta referència a la pàtria i al passat llunyans, fruit de la casualitat de retrobar-se al cap de més d'un quart de segle a Sabadell la mestra i l'alumne, va posar l'emoció als cors i les llàgrimes als ulls dels assistents, sobretot per les sentides i espontànies paraules que es van adreçar ambdós enmig de l'acte esmentat. Vianant -vaig pensar com el poeta- no hi ha camí: són les petjades que el fan...

Aquest és l'escultor Sobrado que coneixo, un home i un artista senzill, honest i veritable, un treballador apassionat i apassionant, un temperament renaixemental -llàstima que els Mèdici no abundin- a qui el "camí" l'ha portat a viure entre nosaltres. Un home que no "fa" escultura, que viu l'escultura, la posseeix, la sap, la té i la posa al servei de la seva preocupació humanística: al servei del bé, de la bellesa, de la veritat

És una gentilesa de

GISBERT Art

Carrer del Sol (General Mola), 3 - Tel. 725 43 69 SABADELL